

# **НАЦРТ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂИВАЊУ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА**

## **I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

### **Предмет закона**

#### **Члан 1.**

Овим законом уређују се заштита, очување, унапређивање, коришћење, подизање, одржавање и обнова зелених површина као јавних природних добара, као и услови, поступак и начин планирања, уређивања и коришћења, управљање зелених површина, односно надзор над применом одредаба овог закона.

Одредбе овог закона не примењују на заштићена природна добра, шуме и шумско земљиште чија је заштита, уређење и коришћење регулисано посебним прописима.

### **Циљ закона**

#### **Члан 2.**

Заштитом, очувањем, унапређивањем и уређивањем зелених површина као јавних природних добара остварују се следећи циљеви:

- 1) обезбеђивање имплементације политике заштите зелених површина кроз плановиме и програме јединица локалне самоуправе;
- 2) очување, одржавање, унапређивање и повећавање зелених површина;
- 3) управљање и унапређивање зелених површинама планирањем одрживог коришћења и очувања њиховог квалитета и разноврсности, у складу са условима и мерама заштите зелених површина и животне средине;
- 4) дефинисање стандарда и норматива у области планирања, подизања и одржавања зелених површина;
- 5) обезбеђивање веће ефикасности у планирању будуће изградње објеката и инфраструктуре, комерцијалне и индустријске изградње, укључујући могућност редукације изграђених застртих површина и унапређивање прихрањивања подземних вода;
- 6) смањење ерозије и седиментације задржавањем постојеће вегетације и пошумљавањем;
- 7) сачува основа доживљаја природе за урбану популацију и унапреди могућност едукације грађана у области заштите природе и животне средине;
- 8) унапреди оптерећена урбана клима;
- 9) утврђивање мера неге и обнове зелених површина а посебно оне мере које су примерене врсти дрвећа и вегетације и услова станишта и на тај начин обезбеди њихов дугорочни раст и развој;

10) утврђивање стварног стања фонда зелених површина, његова величина, квалитет, просторни распоред и др;

11) утврђивање степена функционалности зелених површина, у односу на њихов просторни распоред;

12) створање предуслова за формирање система зелених површина на јединице локалне самоуправе;

13) успостављање и унапређивање система управљања и финансирања зелених површина.

## Остваривање заштите зелених површина

### Члан 3.

Циљеви из члана 3. овог закона остварују се:

- 1) изработом Катастра зелених површина;
- 2) изработом Плана општег уређења система зелених површина јединоца локалне самоуправе;
- 3) утврђивањем стандарда и норматива планирања, пројектовања, подизања и одржавања зелених површина.

## Значење израза

### Члан 4.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **арборетум** јесте башта са збирком домаћих и често страних врста дрвећа разврстаних по таксономским или еколошким принципима у циљу приказивања или у едукативне сврхе;

2) **ботаничка башта** јесте јавна или приватна башта или парк, основан у научне сврхе, у ком су најчешће према таксономским и другим систематским критеријумима разврстане домаће и егзотичне биљке, гајене за потребе науке и приказивања;

3) **ветрозаштитини појас** јесте појас дрвећа и шибља који штити насеља или поједине његове делове, пољопривредне површине и саобраћајнице од неповољног штетног дејства ветра, снега и пешчаних наноса;

4) **градски парк** јесте тип зелене површине који се налази у изграђеном градском ткиву, површине веће од 1 ха и користи се за одмор, шетњу и игру;

5) **дендрофонд** јесте укупан фонд дрвећа који се штити на основу овог закона;

6) **дендрохирургија** јесте обрада вредног дрвећа угроженог биљним штеточинама као и анкеровање деформисаних и паду склоних дебала и грана, уз помоћ мера пломбирања и сече;

7) **дрворед** јесте расаднички однегован низ дрвећа, засађен дуж саобраћајница, путева, штетних стаза и др., по правилу на једнаким међусобним размацама;

8) **заштитно зеленило дуж аутопута** јесте озелењени простор који има улогу заштите становништва од штетног утицаја издувних гасова и буке моторних возила, заштите саобраћајнице од удара ветра и наноса снега, као и визуелну улогу;

9) **зелене површине** јесу површине које се налазе на административном подручју јединице локалне самоуправе у којима се одвијају рекреативне активности становништва, расту биљке, живе дивље животиње, налазе се водене површине; присуство ових површина утиче на квалитет живота становника као и на квалитет ваздуха и воде;

10) **зелени прстен** јесте више километара широко отворено подручје спољне и рубне зоне града, које се састоји од пољопривредних површина, паркова, шума и рекреационих површина, и које се задржава отвореним у оквиру дугорочног планирања града са циљем заустављања ширења града, омогућавања директног приступа зонама за рекреацију и са функцијом унапређења урбане климе;

11) **зелени коридор** јесте шира зелена трака која у систему зелених површина града треба да обезбеди повезивање зелених површина; може да садржи пешачке и бициклистичке стазе са пратећом опремом и спортске објекте, ретензије или низ парковских уређених површина;

12) **зеленило јавних отворених простора** чини: дрвеће, травњаци, цветњаци или зеленило у жардињерима на трговима, пјачетама, испред или око јавних објеката;

13) **зелена трака** јесте узани појас зеленила који се налази дуж саобраћајница, пешачких и бициклистичких стаза; може имати карактер безбедоносних разделних трака, или је елемент унапређења амбијенталних вредности;

14) **информациони систем зелених површина** јесте електронски обрађена база података о систему зелених површина са циљем повећања броја и тачности података, као и доступности информација ради повећања ефикасности у имплементацији заштите зелених површина и њиховог управљања;

15) **историјски парк** јесте зелена површина око некадашњих резиденција у државној својини; парк као сведочанство наслеђа вртне уметности; може бити отворен или затворен за јавност;

16) **јавне зелене површине** јесу површине које су утврђене урбанистичким плановима и урбанистичким пројектима или Планом општег уређења система зелених површина општине, града, односно града Београда; њихово коришћење, подизање, уређење и очување је од општег интереса и доступне су свима под једнаким условима;

17) **јавно природно добро** јесте зелена површина аутохтоног или антропогеног порекла или очувани део предела, једнако доступан свима чије је коришћење, односно подизање, уређење и очување од општег интереса;

18) **капитални примерак дрвета** јесте дрво прсног пречника већег од 60 цм правилно развијене крошње за дату врсту дрвета;

19) **катастар дрвећа** јесте регистар систематизованих информација и података о дрвећу и то: њиховој локацији (уцртаним на картама и плановима у размери R 1:500 до 1:1000), врсти и броју, са одвојеним подацима за дрвеће дуж саобраћајница, на јавним зеленим површинама или за дрвеће на парцелама које се у целини штите у складу са овим законом;

20) **катастар зелених површина** јесте регистар систематизованих информација и података о зеленим површинама, њиховом квантитету, квалитету и економској процени која укључује картографски приказ и статистичке информације и представља основу за планирање, коришћење и контролу њихове заштите;

21) **мануал валоризације дрвећа** јесте теренско рекогносцирање података о врсти дрвећа, димензијама, виталности, угрожености, естетским вредностима и другим обележјима, са препоруком за спровођење мера заштите, санирања, уклањања и др;

22) **неуређено земљиште** јесте земљиште које није приведено намени;

23) **отворена рекреациона подручја** јесу подручја са природи блиским условима, по правилу у спољној рубној зони општине, односно града и са високом погодношћу за рекреацију;

24) **оштећење дрвећа** јесте промена корена, стабла или крошње настала механичким путем која може проузроковати значајно оштећење које умањује способност преживљавања или доводи до сушења дрвећа;

25) **парк приобаља** јесте тип зелене површине уз водотоке и по правилу се користи у рекреативне сврхе; може да буде и шира зелена површина дуж водотока са природном флором и дивљом фауном;

26) **пејзаж** јесте ограничено подручје земљине површине, одређене структуре и карактеристика, специфичне флоре и фауне, са специфичним карактеристикама културног наслеђа, у ком заједно егзистирају и узајамно делују природне и створене вредности животне средине;

27) **расадник** јесте посебно уређено земљиште на којем се кроз систем технолошко-техничких поступака производе саднице за одговарајуће привредне гране (шумарство, воћарство, пејзажну архитектуру);

28) **рит** јесте повремено плавлјено земљиште; припада плавним ливадама на којима се развија земљиште са врло изразитим хумусно-акумулативним слојем;

29) **систем зелених површина** представља просторну интеграцију различитих типова зелених површина са изграђеном структуром општине, града, односно града Београда; његови типови су укључени у обликовање урбанистичких целина; он обједињује климатске, еколошке, рекреационе и културно-едукативне функције;

30) **сквер** јесте мања зелена површина, у изграђеном градском ткиву која се користи за пешачки транзит, краткотрајан одмор или игру; по правилу се налази испред јавних објеката, у зонама становања, у оквиру саобраћајница и др;

31) **спомен парк** јесте зелена површина посвећена сећању на знамениту особу или историјски догађај.

## Основна начела

### Члан 5.

Основна начела заштите и унапређења система зелених површина јесу:

1. **Начело одрживости** - подразумева систем друштвених и економских активности којима се обезбеђује рационално коришћење постојећих зелених површина, њихово очување, заштита и унапређење, у складу са утврђеним стандардима и нормативима.

2. **Начело интегрисаности** - заштита и унапређивање зелених површина као природне вредности мора се узети у обзир у току утврђивања стратегије одрживог развоја, просторног и урбанистичког планирања, и других планова, програма и основа и заснива се на: савременим достигнућима у научним дисциплинама које се баве системом зелених површина; хијерархији интереса и циљева; претпостављању општег интереса појединачним, као и дугорочних циљева краткорочним циљевима; издвајању приоритетних интервентних мера заштите зелених површина и стварању основа за дугорочну развојну политику система зелених површина.

3. **Начело сарадње** - државни органи и јединице локалне самоуправе, организације и институције, као и друга правна и физичка лица, при вршењу својих послова и задатака дужни су да поступају у складу са начелима, циљевима, мерама и условима заштите, трајног очувања, унапређивања и обнове зелених површина и да при томе остварују међусобну и међународну сарадњу.

На заштиту и унапређивање зелених површина примењују се и основна начела заштите животне средине, у складу са законом.

4. **Начело едукације** - подизање свести о значају зелених површина и животне средине и примени закона и других прописа, постиже се информисањем, едукацијом и обуком.

5. **Начело приступа информацијама и учешће јавности** - свако мора имати приступ информацијама које се односе на активности у систему зелених површина, а којима располажу органи управе и стручне организације којима су поверени послови одржавања и унапређивања зелених површина, укључујући и могућност учешћа у поступку доношења одлука.

## Субјекти заштите и унапређивања зелених површина

### Члан 6.

Заштиту и унапређивање зелених површина обезбеђују: надлежни органи општине, града, односно града Београда, правна и физичка лица, односно предузећа, установе, стручне и друге организације које се баве планирањем, спровођењем, пројектовањем, извођењем, надзором и одржавањем зелених површина на територији јединице локалне самоуправе и које могу бити носиоци права и обавеза у складу са законом и одредбама овог закона.

## **II. СИСТЕМ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА**

### **Систем зелених површина**

#### **Члан 7.**

Систем зелених површина организује се у складу са типовима зелених површина које се налазе на територији општине, града, односно града Београда.

У систему зелених површина основни типови зелених површина јесу:

- 1) јавне зелене површине;
- 2) остале зелене површине.

### **Јавне зелене површине**

#### **Члан 8.**

Јавне зелене површине јесу све зелене површине на територији јединице локалне самоуправе на којима су, до дана ступања на снагу овог закона, извршене радње озелењавања, пошумљавања, садње садница, заснивања травњака, цветњака, ружичњака и другог зеленила и на којима су, по правилу, изграђене пешачке комуникације, дечија игралишта и други вртно-архитектонски елементи, који су у основној функцији зелених површина и служе редовној употреби тих површина.

Јавне зелене површине, у смислу овог закона, јесу и земљишта која су, планом донетим у складу са законом, намењена за подизање јавних зелених површина или за друге јавне површине које су у државној својини.

Јавна зелена површина одређује се општим актом Скупштине општине, града, односно града Београда, у складу са урбанистичким плановима.

Акт о одређивању јавних зелених површина из става 3. овог члана садржи нарочито: опис граница земљишта које се одређује за јавну зелену површину, назив катастарске општине и списак бројева катастарских парцела.

Јавне зелене површине су добро од општег интереса, које је у државној својини и не може се отуђити из државне својине.

### **Земљиште намењено за јавне зелене површине**

#### **Члан 9.**

Земљиште намењено за јавне зелене површине може бити уређено или неуређено.

Уређено земљиште је земљиште на коме су засноване зелене површине као што су парк, сквер и друго, у складу са законом и које је намењено за трајну употребу.

Неуређено земљиште намењено јавним зеленим површинама јесте земљиште на коме није заснован планирани тип зелене површине, односно земљиште на коме су се спонтано развиле биљне заједнице, или на коме су изграђени објекти супротно закону.

Неуређено земљиште намењено за јавну зелену површину не може се издавати у закуп или користити за изградњу привремених објеката који нису у складу са основном наменом.

## **Уређивање земљишта за јавне зелене површине**

### **Члан 10.**

Уређивање земљишта за јавне зелене површине врши се њиховим припремањем и опремањем.

Припремање земљишта за подизање и уређење јавних зелених површина, обухвата истражне радове као што су: израда геодетских и других подлога, израда студија, биолошких основа, планске и пројектне документације, санирање и нивелација терена и друге радње.

Ако се истражни радови из става 2. овог члана врше ради припремања земљишта за реконструкцију, односно ревитализацију јавних зелених површина, обавезно обухватају и израду геодетског снимка и мануала постојеће вегетације.

Опремање земљишта за јавне зелене површине обухвата изградњу комуналне инфраструктуре за редовни режим коришћења зелене површине (водовода, јавне расвете и др), као и уређење осталих јавних површина које су у контакту са зеленом површином (саобраћајне, пешачке и др.), у складу са утврђеном наменом.

### **Типови јавних зелених површина**

#### **Члан 11.**

Типови јавних зелених површина, у смислу овог закона, јесу:

- 1) речна острва (аде);
- 2) приобални појас река и осталих водотока;
- 3) градске зелене површине;
- 4) паркови (градски парк, спомен парк, резиденцијални парк, паркови приобаља и др.);
- 5) скверови;
- 6) дрвореди;
- 7) зеленило јавних отворених простора;
- 8) зелене површине дуж колског, пешачког и бициклическог саобраћаја;
- 9) заштитно зеленило дуж аутопута.

### **Остале зелене површине**

#### **Члан 12.**

Остале зелене површине у систему зелених површина јесу неуређено, уређено, озелењено, као и земљиште намењено за озелењавање у складу са законом и плановима које чини пратећи садржај других основних намена.

Остале зелене површине могу бити у свим облицима својине.

## **Типови осталих зелених површина**

### **Члан 13.**

Типови осталих зелених површина, у смислу овог закона, јесу:

- 1) зелени прстен града (приградске зелене површине, заштитни појасеви и друге приградске и ванградске зелене површине, односно пољозаштитни појасеви, заштитно зеленило стрмих терена и одсека, усека и насипа и др);
- 2) зелене површине уз објекте колективног и индивидуалног становања;
- 3) зелене површине уз објекте јавних служби, и специјализованих центара;
- 4) зелене површине уз комерцијалне делатности и центре;
- 5) зелене површине уз индустријске и производне зоне;
- 6) зеленило рекреативних и спортских центара;
- 7) посебни зелени комплекси (ботаничке баште, зоолошки вртови, арборетуми);
- 8) неуређено земљиште;
- 9) мочваре, баре и ритови, површински копови, депоније са посебним обавезама рекултивације и др;
- 10) расадници;
- 11) гробља.

## **III. ЗЕЛЕНИ ПРСТЕН ГРАДА**

### **Појам**

### **Члан 14.**

Зелени прстен града је планирани систем зелених површина (паркова, шума, ливада, воћњака, пољопривредних површина, пољозаштитних и ветрозаштитних појасева) у рубној зони града, који има заштитну и рекреациону функцију.

### **Циљ**

### **Члан 15.**

Зелени прстен има за циљ да:

- 1) ограничи даље ширење изграђених подручја;
- 2) заштити околно рурално подручје;
- 3) спречи спајање суседних насеља;
- 4) сачува регулацију и специфични карактер околних насеља;
- 5) помогне у урбаној обнови, подстицањем обнове деградираних простора и подизањем квалитета животне средине;
- 6) обезбеди резерве отворених простора и установи појас отворених подручја;
- 7) осигура изградњу на локацијама дефинисаним урбанистичким планом;
- 8) омогући заштиту спољне и рубне зоне града, кроз пољопривреду, шумарство или друго коришћење;
- 9) допринесе креирању одрживих модела урбаног развоја.



## **Значај**

### **Члан 16.**

Зелени прстен обезбеђује:

- 1) приступ становника до зелених подручја спољне и рубне зоне града;
- 2) спорт и рекреацију на отвореном подручју града;
- 3) очување и унапређење природних предела у близини становања;
- 4) унапређење оштећеног и напуштеног земљишта у околини града;
- 5) интересе заштите природе;
- 6) очување земљишта намењеног за пољопривреду, шумарство и сродне активности.

## **Границе**

### **Члан 17.**

Зелени прстен града, односно града Београда се дефинише планом општег уређења зеленог прстена.

Разрада појединих делова Зеленог прстена врши се кроз планове генералне и детаљне регулације.

Планом општег уређења Зеленог прстена из става 1. овог члана утврђују се границе зеленог прстена које се не могу мењати, осим изузетно у случају већег јавног интереса.

## **IV. УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА ПЛАНИРАЊЕМ И ПРОЈЕКТОВАЊЕМ**

### **Заштита постојећих зелених површина**

### **Члан 18.**

Постојеће зелене површине општине, града, односно града Београда јесу добра од општег интереса у државној својини која се не могу се отуђити, валоризована на основу еколошких, културних, визуелних и других критеријума заштите животне средине, као и критеријума погодности за рекреацију и туризам и приказана графички и текстуално у размери 1:20.000, у дигиталном облику, у размери 1:5000.

Добра од општег интереса из става 2. овог члана имају дефинисане границе, титулара, као и дефинисан режим коришћења.

Није дозвољено мењати границе, вршити пренамену или изводити активности на добру из става 3. овог члана супротно дефинисаном режиму коришћења.

Надзор и мониторинг над добрима из става 1. овог члана врши се у складу са овим законом.

## **Планирање система зелених површина**

### **Члан 19.**

План општег уређења система зелених површина општине, града, односно града Београда израђује се на основу предеоно-еколошке студије која се заснива на:

1) анализи и оцени урбанизованих предела (картирању биотопа са проценом еколошки вредних биотопа са становишта заштите природе; процени природних ресурса са становишта погодности за пољопривреду, шумарство, експлоатацију сировина, рекреацију на отвореном, депоније, ширење насеља и др; процени визуелно вредних подручја и биотопа;

2) утврђивању врсте и интензитета утицаја намена простора и активности на изглед општине, града, односно града Београда, као и на функционисање урбанизованих предела;

3) приказивању и вредновању конфликта између различитих намена простора и утврђивању зона конфликта;

4) дефинисању мера за минимизацију конфликта у погледу намене простора са становишта заштите животне средине и потреба утврђивања зелених површина.

План општег уређења система зелених површина општине, града, односно града Београда разрађује се кроз планове генералне и детаљне регулације и урбанистичке пројекте.

## **Пројектовање зелених површина**

### **Члан 20.**

Пројектно-техничка документација о зеленој површини је обавезни део идејних и главних грађевинских пројеката.

## **Израда планске и пројектне документације**

### **Члан 21.**

Планску и пројектну документацију за зелене површине може да израђује предузеће или друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање послова из области пејзажне архитектуре и шумарства.

Израдом планске и пројектне документације за зелене површине руководи одговорни пејзажни архитекта или одговорни инжењер шумарства, у зависности од типа и намене зелене површине.

## **Одговорни пејзажни архитекта**

### **Члан 22.**

Одговорни пејзажни архитекта може да буде лице са завршеним шумарским факултетом, положеним стручним испитом, које има најмање пет година радног искуства и стручне резултате на изради планске, односно пројектно-техничке документације.

## **Нормативи и стандарди планирања система зелених површина**

### **Члан 23.**

Влада утврђује нормативе и стандарде планирања система зелених површина.

## **V. ПОДИЗАЊЕ, НЕГА И ОДРЖАВАЊЕ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА**

### **Подизање зелених површина**

#### **Члан 24.**

Подизање зелених површина врши се на основу пројектно-техничке документације, која је саставни део главног пројекта и претходно прибављеног одобрења за изградњу.

Подизање јавних зелених површина поверава се правном или физичком лицу на основу спроведеног поступка јавног надметања или прикупљања понуда у складу са овим законом.

Подизање јавних зелених површина из става 2. овог члана може да обавља правно или физичко лице које је уписано у одговарајући регистар за извођење ових радова и које има најмање једно запослено лице са лиценцом за одговорног извођача у складу са законом.

### **Обавезе извођача**

#### **Члан 25.**

Правно или физичко лице које је, на основу спроведеног поступка јавног надметања или прикупљања понуда, одређено за подизање јавне зелене површине, дужно је да се о подигнутој зеленој површини стара у периоду од две године, од дана техничког пријема зелене површине, односно да изврши замену сасушеног или оштећеног биљног материјала, вртно-архитектонских елемената, инсталација и друго, у складу са пројектом и о сопственом трошку.

### **Услови за издавање употребне дозволе за објекте**

#### **Члан 26.**

Употребна дозвола која се издаје у складу са посебним прописима којима се уређује изградња објеката, не може бити издата за објекте за које се, у току техничког прегледа (пријема), утврди да није реализована зелена површина која је пројектом предвиђена.

Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, употребна дозвола се може издати ако је пројектно-техничком документацијом предвиђено етапно подизање зелених површина и ако су до техничког прегледа објекта изведени радови у складу са етапама из пројекта.

## **Нега зелених површина**

### **Члан 27.**

Нега зелених површина врши се обнављањем биљног материјала, одржавањем вртно-архитектонских елемената, дечијих игралишта и спортских терена, као и одржавањем инфраструктурних објеката и инсталација.

Нега из става 1. овог члана садржи и мере и поступке заштите биљног материјала од штеточина, пожара, снеголома и других елементарних непогода, као и санитарну сечу и антиерозивне мере.

## **Начин одржавања зелених површина**

### **Члан 28.**

Одржавање зелених површина може бити интезивно и екстезивно.

У интезивно одржаване зелене површине, по правилу, спадају паркови, скверови, зелене површине дечијих игралишта, здравствених установа, површине око јавних и пословних објеката, објеката културе и образовања, спортских терена, као и ботаничка башта, зоолошки врт, гробље и зеленило на другим јавним отвореним просторима.

Интезивно одржавање чине најмање чине следеће радње и мере:

1) заснивање травних површина од одговарајућих смеша трава за дате услове, одржаване висине траве од 3-5 цм, уз редовно наводњавање и прихрањивање и др;

2) формирање ружичњака или цветњака од перана и сезонског цвећа уз обавезну смену сезонског цвећа;

3) континуирано одржавање током целе године;

4) прихрањивање, заливање и испуњеност предвиђеним биљним материјалом, замена оштећеног или осушеног материјала у жардињерама;

5) вишекратно орезивање живе ограде и пузавица, у складу са естетским и функционалним захтевима околине;

6) нега дрворедних садница, у улици или алеји, које су по правилу од исте врсте дрвећа, с тим да се у зони кореновог система обезбеди дренажна цев ради вентилације, прихрањивања и наводњавања дрворедних садница;

7) друге неопходне радње ради заштите дрвећа, у складу са овим законом.

У интезивно одржаване зелене површине забрањено је увођење кућних љубимаца, осим у површине које су за то одређене посебном одлуком.

У екстезивно одржаване зелене површине, по правилу, спадају градске шуме, форланди, мочваре, рекултивисани копови, и депоније, заштитни зелени појасеви дуж аутопута, индустријских зона, стрмих земљишта и одсека, шуме ада и друго, осим ако овим законом или одлуке донете на основу њега није другачије предвиђено.

Екстезивно одржавање обухвата спровођење неопходних санитарних мера сече, мера заштите од штеточина, противерозионих мера, у складу са важећим плановима, прописима којима се уређује заштита шума, вода и пољопривредног земљишта и у складу са правилима струке.

За екстензивно одржаване зелене површине могу се прописати интензивне мере одржавања, као што су делови дуж пешчаних комуникација, делови рекреационих подручја и делови око објеката.

Интензивно, односно екстензивно одржаване зелене површине одређују се годишњим плановима које усваја Скупштина општине, града, односно града Београда.

## **Наводњавање**

### **Члан 29.**

За наводњавање зелених површина и одржавање чистоће на деловима одређеним за пешачку комуникацију формира се мрежа водовода за коју се обезбеђује техничка вода из прве издани, ретензије или воденог тока.

## **Обавезе власника и корисника зелених површина**

### **Члан 30.**

Нега и одржавање зелених површина обавезна је у свим облицима својине.

Нега и одржавање јавних зелених површина на територији јединице локалне самоуправе врши се у складу са овим законом и одлуком, а на основу програма који садржи: начин одржавања, врсту, обим и динамику радова, као и висину средстава потребних за њихову реализацију.

Програм из става 2. овог члана доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

О осталим зеленим површинама старају се правна или физичка лица који су њихови власници, односно корисници.

Нега и одржавање осталих зелених површина, у државној својини, о којима се старају њихови корисници, врши се у складу са овим законом.

У случају промене власника, односно давања или преношења права коришћења над парцелом зелене површине, преноси се и обавеза неге и одржавања те зелене површине.

## **Овлашћења за негу и одржавање**

### **Члан 31.**

Нега и одржавање јавних зелених површина поверава се правном или физичком лицу на основу спроведеног поступка јавног надметања или прикупљањем понуда у складу са законом.

Негу и одржавање зелених површина може обављати правно или физичко лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање ове делатности и које има најмање једног запосленог инжењера са лиценцом у складу са законом.

## **Обавезе лица које негује и одржава зелене површине**

### **Члан 32.**

Правно или физичко лице коме се, на основу спроведеног поступка јавног надметања или прикупљањем понуда, повери нега и одржавање јавне зелене површине, дужно је да:

- 1) зелену површину одржава у складу са уговором и одредбама овог закона;
- 2) одговара за квалитет, стање и изглед поверене зелене површине;
- 3) врши замену сасушеног или оштећеног биљног материјала, вртно-архитектонских елемената, инсталација и друго, у складу са пројектом;
- 4) сваку промену насталу на зеленој површини одмах пријави органу надлежном за надзор или за инспекцијски надзор и да исту отклони.

## **Забрањене радње у јавним зеленим површинама**

### **Члан 33.**

У јавним зеленим површинама забрањено је:

- 1) кретање ван стаза, седење и лежање на травњацима, изузев на за то означеним деловима;
- 2) клизање, скијање и играње на местима која за то нису одређена;
- 3) стајање и лежање на клупама, столовима, премештање клупа, столова, корпи за отпатке и дечијих реквизита са места на којима су постављени;
- 4) кретање и паркирање возила ван одређених места, осим возила која се користе за одржавање зелене површине;
- 5) сервисирање возила, промена уља, прање возила и друге сличне радње на травњацима или површинама око јавних чесама;
- 6) узнемиравање, хватање и убијање птица и дивљачи, уништавање њихових гнезда и хранилишта;
- 7) пуштање животиња, осим у парковима, који су за то одређени посебном одлуком општине, града, односно града Београда;
- 8) постављање објеката занатске, туристичке, угоститељске и друге сличне делатности осим ако је то предвиђено урбанистичким планом.

## **VI. ОЧУВАЊЕ ДЕНДРОФОНДА**

### **Подручје важења**

### **Члан 34.**

Очување дендрофонда на територији јединице локалне самоуправе односи се на дрвеће које се налази на јавним и осталим типовима зелених површина из члана 11. и 13. овог закона.

Под очувањем дендрофонда подразумевају се различити облици заштите дрвећа, у складу са овим законом.

## Предмет очувања дендрофонда

### Члан 35.

Предмет очувања дендрофонда у складу са овим законом јесте:

- 1) дрвеће прсног пречника већег од 40 цм, мерено на висини од 100 цм изнад нивоа терена, сагласно врсти и условима средине;
- 2) капитални примерци дрвећа дуж саобраћајница прсног пречника већег од 60 цм у случају реконструкције саобраћајница;
- 3) високо дрвеће коштуничавог или другог воћа прсног пречника већег од 40 цм, мерено на висини од 100 цм изнад нивоа терена, а у зависности од врсте и локације;
- 4) дрвеће које је засађено као компезациона садња извршене сече у складу са овим законом, без обзира на прсни пречник.

Очување дендрофонда из става 1. овог члана не односи се на:

- 1) дрвеће у расадницима;
- 2) дрвеће на површинама, за које је у важећим урбанистичким плановима, пре ступања на снагу овог закона утврђена друга намена;
- 3) дрвеће које се штити на основу закона и других прописа (дрвеће у градским, приградским, заштитним и приватним шумама, заштићена природна добра, дрвеће у заштићеној околини културног добра и сл.).

## Забрањене радње

### Члан 36.

Забрањено је:

- 1) мењати животни простор дрвећа из члана 35. став 1. тачка 1) овог закона, односно намену тог простора, на штету дрвећа;
- 2) обарање дрвећа, ископавање, резивање, извлачење или другачије одстрањивање, осим ако је то овим законом није другачије одређено;
- 3) оштећивање дрвећа хемијским средствима, механички или на друге начине.

Забрањене радње из става 1. овог члана чине нарочито:

- 1) прекривање тла асфалтом, бетоном или другим засторима непропусним за воду;
- 2) радови са ископом или насипом, супротно техничким стандардима и нормативима;
- 3) неправилна, односно нецелисходна примена средстава за заштиту биљака и ђубрива;
- 4) озледе дебла, коре и корена (учвршћивањем реклама или других предмета на дрвећу);
- 5) лагеровање, истовар или изливање соли, киселина, цеђи, уља или боја у зони кореновог система;
- 6) одлагање опасних материја чије емисије у чврстом, гасовитом или течном стању делују штетно или могу да изазову сабијања земљишта, оштећење водног и ваздушног капацитета земљишта, односно способност снабдевања дрвећа водом.

Забране из става 1. овог члана не односе се на:

- 1) обликовање (орезивање) дрвећа на начин који неће изазвати промене станишта и које се обавља под стручним надзором,
- 2) обликовање ради улепшавања, обogaћивања или неге;
- 3) обликовање које се врши принудно због других јавних интереса.

## Дозвољене радње

### Члан 37.

Ради очувања дендрофонда дозвољене су следеће радње:

- 1) стручне мере заштите и неге дрвећа;
- 2) мере подизања и неге дрвећа у оквиру изградње или реконструкције јавне саобраћајнице и инфраструктурне мреже, укључујући и обезбеђивање светлосног профила;
- 3) разастирање соли на подручју саобраћајнице, када је разастирање соли неопходно и није довољна примена других средстава за безбедност саобраћаја и када је примена разастирања соли ограничена на неизбежну меру;
- 4) неодложне мере дендрохирургије у случају појаве трулежи, као и подупирање дрвећа подложног ветроизвалама ради санације и сл.

## Сеча дрвећа

### Члан 38.

Сеча дрвећа може се извршити само на основу одобрења издатог у складу са овим законом.

Одобрење из става 1. овог члана издаје се за делимичну или потпуну сечу дрвећа ако:

- 1) дрвеће достигне физиолошку старост сагласно врсти и станишту или се налази у стању у ком је угрожен његов опстанак и неопходно је његово уклањање или његово задржавање захтева неоправдан трошак средстава;
- 2) један број примерака дрвећа мора да буде одстрањен у интересу одржавања осталог вредног дрвећа (мере неге);
- 3) изградња објекта угрожава станиште и развој дрвећа ;
- 4) дрвеће угрожава туђе власништво или сигурност људи и не постоји ниједна друга могућност одбране од опасности;
- 5) у припреми грађевинских радова, односно организацији градилишта буде утврђено да се предвиђеним обухватом грађевине не могу постићи захтевана растојања од дрвећа које је предмет очувања из члана 35. став 1. овог закона, односно када се не може извршити успешно пресађивање дрвећа;
- 6) јавни интерес изградње саобраћајница, инфраструктурних и других јавних објеката, превазилази интерес очувања дрвећа;
- 7) дрвеће у близини стамбених објеката, на парцели објекта или суседној парцели, погоршава услове становања, нарочито ако спречава дневно осветљење стамбеног простора;
- 8) неопходни радови на гробљима то захтевају.



У случају сече дрвећа због изградње објекта, сеча се може извршити тек након оглашавања почетка изградње објекта.

## **Захтев за сечу дрвећа**

### **Члан 39.**

Захтев за сечу дрвећа могу поднети власници, односно корисници земљишта, као и њихови законски или опуномоћени заступници.

Ако се сеча дрвећа захтева због изградње објекта захтев из става 1. овог члана подноси се пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу.

Уз захтев за сечу обавезно се прилажу ажурне подлоге са геодетски снимљеним позицијама дрвећа, као и сви неопходни подаци значајни за процену дрвећа из члана 35. став 1. овог закона, односно подаци о врсти, прсном пречнику дебла и пречнику крошње.

Подносилац захтева дужан је да службеном лицу омогући непосредан увид на локацији.

## **Одобрење за сечу**

### **Члан 40.**

Одобрење за сечу садржи:

- 1) назив, односно име и адресу подносиоца захтева;
- 2) локацију, опис дрвећа чија сеча се дозвољава и разлоге за сечу;
- 3) услове под којима се сеча дозвољава;
- 4) рок важности одобрења;
- 5) образложење разлога за делимичну или потпуну сечу у складу са чланом 38. став 2. овог закона;
- 6) поуку о правном леку.

Саставни део одобрења из става 1. овог члана чини геодетски снимак и мануал валоризације дрвећа чија се сеча одобрава.

Мануал валоризације дрвећа из става 2. овог члана израђује орган који издаје одобрење за сечу.

Одобрењем из става 1. овог члана не могу се повредити права трећих лица.

Одобрење за сечу обавезно се прилаже уз документацију која се подноси у поступку прибављања одобрења за изградњу.

## **Услови под којима се одобрава сеча дрвећа**

### **Члан 41.**

Услови из члана 40. став 1. тачка 3) овог закона под којима се одобрава сеча дрвећа утврђују се одобрењем, и то као:

- 1) компезациона садња;
- 2) и/или новчана компезација.

У изузетним случајевима може се одобрити уклањање дрвећа пресађивањем.

Актом којим се одобрава сеча или пресађивање дрвећа могу се утврдити и додатне обавезе, односно услови за подносиоца захтева у складу са овим законом.

## **Компезациона садња**

### **Члан 42.**

Одобрењем за сечу дрвећа утврђује се услов, односно обавеза подносиоца захтева да изврши компезациону садњу, осим ако овим законом није другачије прописано.

Актом из става 1. овог члана утврђује се обим компезационе садње, применом следећих критеријума.

1) збир прских пречника дрвећа која су предмет компезационе садње мора да одговара прсном пречнику посеченог стабла;

2) уколико се посечено стабло налазило у централној зони општине, града, односно града Београда компезациона садња износи двоструки пречник посечених стабала.

Компензациона садња није обавезна ако се одобрење за сечу издаје за уклањање дрвећа у случајевима из члана 38. став 2. тачка 2) и б) овог закона.

Одобрењем за сечу утврђује се обавеза извршења компезационе садње приоритетно на истој парцели, а ако то није могуће, у пречнику од 300 м од места уклоњеног стабла, на сопственој или туђој парцели.

Ако се компезациона садња одређује на туђој парцели орган који издаје одобрење за сечу обавезно претходно прибавља писмену сагласност власника те парцеле.

Одобрењем за сечу одређује се врста садница за компезациону садњу према условима станишта, карактеристичној слици општине, града, односно града Београда и постојећој вегетацији, обим компезационе садње и време за њено извршење.

Ако лице које је добило одобрење за сечу не поступи у складу са ставом 4. овог члана, орган који издаје одобрење може новим актом одредити место компезационе садње у складу са годишњим планом развоја зелених површина, при чему приоритет имају индустријске зоне или ако то није могуће, стамбене зоне на истој општини.

Лице које је извршило компезациону садњу дужно је да о томе обавести орган који је издао одобрење за сечу и дозволи увид службеном лицу или органу надлежном за инспекцијски надзор.

Компезациона садња је извршена ако засађено дрвеће у току пет година, од дана њихове садње, не показује никакве знаке оштећења, у супротном, налаже се обнова компезационе садње према одредбама става 2. овог члана.

## **Пресађивање дрвећа**

### **Члан 43.**

Пресађивање дрвећа се може одобрити као услов за уклањање дрвећа, ако је пресађивање могуће без штетних последица на способност преживљавања или животни век дрвећа.

Пресађивање из става 1. овог члана се може одобрити у случајевима из члана 38. став 2. тачка 2) до 7) овог закона.

Одобрењем из става 1. овог члана утврђују се обавезе подносиоца захтева у погледу извршења пресађивања и временски рок за одговорност подносиоца захтева у току праћења способности преживљавања дрвећа који не може бити краћи од једне, нити дужи од две године.

Ако пресађено дрвеће не преживи временски рок из става 3. овог члана лицу коме је одобрено пресађивање утврђује се обавеза плаћања новчане компензације.

### **Новчана компензација**

#### **Члан 44.**

Ако компензациона садња или пресађивање не може да се реализује у складу са издатим одобрењем подносилац захтева за сечу плаћа новчану компензацију.

Износ новчане компензације обрачунава се према методологији о процени новчане вредности дрвећа и новчане компензације коју прописује Влада.

Новчана компензација се обавезно плаћа у случају сече капиталних примерака дрвећа, као и дрвећа у централним зонама општине, града, односно града Београда за које је добијено одобрење за сечу и утврђена обавеза извршења компензационе садње.

Уплата новчане компензације се врши пре издавања одобрења за сечу.

Уплате новчаних компензација искључиво се користе за садњу дрвећа у изграђеном (урбаном) делу општине, односно града, града Београда у складу са програмима развоја зелених површина.

### **Прекид радова**

#### **Члан 45.**

Свака сеча дрвећа, без претходно прибављеног одобрења, обуставља се по налогу инспектора који покреће и друге законом предвиђене поступке, а ако је сеча повезана са изградњом објекта надлежни грађевински инспектори обустављају градњу.

## **VII. УПРАВЉАЊЕ ЗЕЛЕНИМ ПОВРШИНАМА**

### **Надлежни орган за управљање зеленим површинама**

#### **Члан 46.**

Ради обезбеђивања услова за заштиту и унапређење зелених површина општине, града, односно града Београда управљање зеленим површинама може се поверити органу, односно служби у саставу органа јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе својим актом одређује орган, односно службу надлежну за обављање послова управљања зеленим површинама.

Надлежни орган, односно служба из става 1. овог члана стара се о уређењу, коришћењу, унапређивању и заштити зелених површина и обавља следеће послове:

1) припрема, координира и предлаже програме развоја зелених површина и прати њихову реализацију;

2) прати спровођење Генералног плана града, односно Београда у делу заштите и унапређења система зелених површина града;

3) учествује у изради планских и урбанистичких докумената и техничке документације;

4) врши послове стручне контроле планских и урбанистичких докумената у делу заштите и унапређења зелених површина, ако законом није другачије одређено;

5) врши послове ревизије техничке документације;

6) иницира, прати и координира израду студија истраживања од значаја за унапређење зелених површина;

7) припрема и предлаже краткорочне, средњорочне и дугорочне планове подизања, уређења, одржавања и коришћења зелених површина;

8) врши надзор над подизањем и одржавањем зелених површина и врши контролу изведених радова;

9) издаје одобрења у складу са овим законом;

10) успоставља јединствени информациони систем о зеленим површинама општине, града, односно града Београда и континуирано прати њихово стање;

11) успоставља и води катастар зелених површина;

12) врши мониторинг и надзор над зеленим површинама;

13) врши координацију учешћа јавности и невладиних организација у доношењу одлука од значаја за заштиту и унапређење зелених површина у области едукације, промоције и пружања информација, организује стручне расправе и др;

14) обавља и друге послове у складу са законом, одлукама надлежних органа општине, града, односно града Београда.

За обављање појединих стручних послова из своје надлежности орган, односно служба из става 1. овог члана може ангажовати друга правна или физичка лица у складу са законом.

### **Планови подизања, уређења, одржавања и коришћења зелених површина**

#### **Члан 47.**

На предлог надлежног органа из члана 46. овог закона скупштина општине, града, односно града Београда доноси Програм подизања, уређења, одржавања и коришћења зелених површина и краткорочне, средњорочне и дугорочне планове.

Реализацију Програма и планова из става 1. овог члана који су донети за јавне зелене површине врши орган, односно служба на основу оперативних програма који садрже нарочито: врсту, обим и динамику радова, као и висину средстава потребних за њихову реализацију.

Оперативне програме из става 2. овог члана орган, односно служба доноси уз претходно прибављену сагласност секретаријата за комуналне и стамбене послове.

Подизање, уређење, одржавање и коришћење осталих зелених површина који су у државној својини врше њихови корисници на основу акта органа, односно службе којим се одређује поступак, услови и начин подизања и озелењавања осталих зелених површина.

Орган, односно служба врши надзор над подизањем и одржавањем осталих зелених површина из става 4. овог члана.

## **Главни пејзажни архитекта**

### **Члан 48.**

Орган, односно служба из члана 46. овог закона може имати главног пејзажног архитекту.

Главни пејзажни архитекта може бити лице са завршеним шумарским факултетом и са најмање десет година стручног искуства на пословима планирања и/или пројектовања у области зелених површина.

Главни пејзажни архитекта општине, града, односно града Београда:

1) руководи израдом програма које предлаже или доноси орган, односно служба;

2) руководи стручним пословима органа, односно службе;

3) учествује у ревизији пројеката зелених површина општине, града, односно града Београда;

4) учествује у конкурсним комисијама за уређење зелених површина општине, града, односно града Београда.

Главни пејзажни архитекта је члан Комисије за планове општине, града, односно града Београда.

## **VIII. ФИНАНСИРАЊЕ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА**

### **Извори финансирања**

### **Члан 49.**

За финансирање заштите и унапређења зелених површина општине, града, односно града Београда односно извршавање задатака утврђених овим законом, обезбеђују се средства из:

1) дела прихода од локалних комуналних такси;

2) дела накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта;

3) дела накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта;

4) дела накнаде за заштиту и унапређење животне средине;

5) дела уступљених јавних прихода које Република уступа општини, граду, односно граду Београду: део накнаде за коришћење шума, накнаде за изградњу, одржавање и коришћење локалних путева, накнаде за захвате у животној средини;

6) прихода од давања на привремено коришћење дела јавне зелене површине;

7) накнаде за постављање рекламних паноа и истицања и исписивања фирме на јавним зеленим површинама;

- 8) прихода остварених по основу новчане компензације за извршену сечу;
- 9) прихода од наплаћених новчаних казни;
- 10) прихода по основу донација;
- 11) кредита и зајмова.

Висина средстава, односно дела прихода из става 1. тачка 1) до 4) овог члана, начин и динамика обезбеђивања одређују се одлукама којима су утврђени ови приходи.

Висину средстава, односно дела прихода из става 1. тачка 5) овог члана утврђује Извршни одбор Скупштине општине, града, односно града Београда.

Остали приходи из става 1. овог члана у целини се усмеравају за заштиту и унапређење зелених површина општине, града, односно града Београда.

Средства остварена из извора из става 1. овог члана приход су органа, односно службе из члана 46. овог закона.

## **Коришћење средстава**

### **Члан 50.**

Средства остварена на начин утврђен у члану 49. овог закона користе се за остваривање циљева и задатака прописаних овим законом и то:

- 1) израду програма, планова и студија истраживања;
- 2) подизање и уређење јавних зелених површина;
- 3) негу и одржавање јавних зелених површина;
- 4) мере смањења ризика или штете на зеленим површинама;
- 5) рекултивисање пејзажа и очување трајних добара;
- 6) очување заштићених простора и заштиту природе;
- 7) подстицај и унапређење најефикаснијих метода и управљања зеленим површинама;
- 8) израду катастра зелених површина;
- 9) подизање јавне свести у области заштите зелених површина и управљања;
- 10) за друге намене у складу са законом.

Орган, односно служба из члана 46. овог закона једанпут годишње подноси Скупштини општине, града, односно града Београда извештај о коришћењу средстава.

## **IX. НАДЗОР**

### **Инспекцијски надзор**

#### **Члан 51.**

Надзор над применом одредаба овог закона за подручје општине, односно града врши орган општинске, односно градске управе надлежан за послове инспекцијског надзора одређен актом те општине.

Надзор над применом одредаба овог закона за подручје општина Вождовац, Врачар, Звездара, Земун, Нови Београд, Палилула, Раковица, Савски венац, Стари град и Чукарица врши орган градске управе надлежан за послове заштите животне

средине, а за подручје општина Барајево, Гроцка, Лазаревац, Младеновац, Обреновац и Сопот орган управе градске општине одређен актом те општине.

Послове инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона и аката донетих на основу закона, на подручју општина: Вождовац, Врачар, Звездара, Земун, Нови Београд, Палилула, Раковица, Савски венац, Стари град и Чукарица врши орган градске управе надлежан за послове инспекције за заштиту животне средине, а за подручје градских општина Барајево, Гроцка, Лазаревац, Младеновац, Обреновац и Сопот орган општинске управе надлежан за послове инспекцијског надзора одређен актом те општине.

## **Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**

### **Члан 52.**

Новчаном казном од 30.000 до 450.000 динара казниће се правно или физичко лице ако промени границе, врши пренамену или изводи активности на трајном добру супротно дефинисаном режиму коришћења из члана 18. овог закона.

### **Члан 53.**

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се одговорно лице у надлежном органу ако изда употребну дозволу за изграђени објекат супротно одредбама члана 26. овог закона.

### **Члан 54.**

Новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара казниће се власник, односно корисник зелене површине који исту не негује у складу са одредбама члана 31. овог закона.

### **Члан 55.**

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се физичко или правно лице које поступи супротно одредбама члана 33. овог закона.

### **Члан 56.**

Новчаном казном од 200.000 динара казниће се правно или физичко лице које поступи супротно одредбама члана 36. став 1. и 2. овог закона.

### **Члан 57.**

Новчаном казном од 200.000 динара казниће се правно или физичко лице које посече дрвеће без издате дозволе за сечу из члана 40. овог закона.

Казна из става 1. овог члана не ослобађа починиоца надокнаде причињене штете у виду компезационе садње у складу са чланом 42. овог закона или новчане компезације у складу са чланом 44. овог закона.

### **Члан 58.**

Новчаном казном од 200.000 динара казниће се инвеститор, односно одговорно лице на градилишту ако изврши сечу дрвећа супротно издатој дозволи за сечу.

Казна из става 1. овог члана не ослобађа починиоца надокнаде причињене штете у виду компензационе садње у складу са чланом 42. овог закона или новчане компензације у складу са чланом 44. овог закона.

#### **Члан 59.**

Новчаном казном од 10.000 казниће се правно или физичко лице које не пријави извршену компензациону садњу, односно пресађивање, надлежној служби у складу са чланом 44. став 7. овог закона.

#### **Члан 60.**

Ступањем на снагу овог закона престаје да важе одлуке скупштине општине, града, односно града Београда о уређењу и одржавању зелених површина.

Скупштине општине, града, односно град Београд дужне су да у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донесу своје одлуке о уређењу и одржавању зелених површина.

#### **Члан 61.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.